

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΤΟΥ Κ. ΦΑΝΗ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΙΩΑΣ ΖΕΡΒΟΣ ΙΑΚΩΒΑΤΟΣ. Η ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΤΑΝΗΣΟ ΚΙ' Η ΠΡΩΤΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΤΗΣ

Ο πρώτο τεῦχος του «Φιλελευθέρου» κυκλοφόρησε στήν Κεφαλλονιά στις 19 Φεβρουαρίου 1849, το δεύτερο στις 26 και το τρίτο και τελευταίο στις άρχες του Μαρτίου. Η άρθρογραφία του Ιακωβάτου στα φύλλα αυτά ήταν άρθρογραφία ιακων φιλελευθερίας, έναντιον των «Αγγλον» «κι' όπερε της ένώσεως της Επτανήσου μετά της μητρός Έλλάδος». Κι' απλή άναγνωσι των τρίτου κινητών ζεύχων του «Φιλελευθέρου», άρκει για νά δεῖξη μέ πόστ δύναμι, μέ πόση παρορθοία και πόσην είλικρινεία μιλούσε διακεκλατός στον πατριώτες του: «Οποιος ένιος βασιλεύει, έγραφε, και δή μετ' απόλυτον έξουσίας, τα πάντα ψεύδοντας είσι και σκιά. Ο νόμος έκει είνε ένεδρα, ή δικαιοσύνη σκενεύωντα, ή άρετή έγκλημα, ή έλευθερία κακούγημα, ή πατρίς κενόν όνυμα και αύτή ή οίκογενεία πηγή άνεξάντλητος πικριῶν και δύνης. Όθεν είς την έθνικην μόνον αποκαταστασιν δεονταν' απόλετότερη δι' Ιόνιος λαὸς ως είς τέρμα τῶν ουρανῶν. Καὶ ἔτοι σημαίαν ἔχον τὴν ἀλήθειαν και δόλον τὸν λόγον, βαδίζω θαρραλέως και μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν αρχῶν μονοῦ. Ως ήταν ἐπόμενον, τὸ τρίτο φύλο του «Φιλελευθέρου» οπήρει και τὸ τελευταῖον. Ο 'Ιακωνός συνελήφθης κι' απέσταλη στον Παξούν ώς έξοδιος τοῦ προκομένου μπορεῖ γάρ διδάξει τὸν ἀμαθῆ. Τυπώνει εἰς ένα φύλλο χαρτί, διόποι λέγεται ἐφ η μεριδανή διαστάση, τὸν πρώτον διαστάσην, τυπώνει εἰκενίο πον ηξεύδει και ἔτοι φωτίζεται δύσκολος και ξετραβάνεται...».

Άλλη τὰ σπερμάτα τῆς ίδεολογίας του «Φιλελευθέρου», καθὼς κι' ή έπαναστατική του κατήχηση, διαχύθηκαν παντού άναμεσα στά λαϊκά στρώματα τῆς Επτανήσου. Τὸν ίδιον καιρὸν έκπλοκόφρησαν πλείστα έντυπα, πον περιείχαν προγράμματα, λιβέλλους, σάτυρες και διάφορα ποιημάτια έναντιον τῆς άγγλικής προστασίας κι' έναντιον τῶν εὐγενῶν, πον τυραννούσαν ἀδύτου τὸν λαὸν, ώς μεγάλων γεωπτῆν ονειρεύονται. «Ετοι, ή έλευθεροτυπία ἔδινεν ἀφορμή στὸν εὐνυπολόγο, στὸν δηκτικό, στὸν φιλοσοφό μνου και διατυγχίσινέν επτανησιακό λαὸν νά ξεσπάσῃ ὅλο τὸν πόθον μέσον στὰ παραπάνω φυλλάδια. Επειδὴ δὲ πολλοὶ ἀπὸ τὸν λαὸν δὲν έγνωριζαν μήτε τὴν λέξιν ἐξῆλετο οι τότε φιλοτάξτας και φιλελευθεροί δινέλαβαν νά ξενηγήσουν τὴν περιέργητην λέξιν μέσα σὲ διάφορα έντυπα. Καὶ μόνον οἱ τίτλοι τους ξεφαναν για νά δώσουν ἀφορμή σ' διλήληρη μελέτη για τὸ πνεύμα πον βασιλεύει τότε στὴν Επτανήσο. Ενα σχετικό φυλλάδιο τέρπει τὸν ίδιον τίτλο: «Ο Μπαρμπαρμάνης ή Διάλογος εἰς ἀπλῆν γλώσσαν περὶ έλευθεροτυπίας—Κέρκυρα 1848», ἀποδίδεται δὲ στὸν Α. Αλαμάνον. Παραβέτουμε τὴν ἀρχὴν του διαλόγου, ώς δείγμα τοῦ τρόπου μὲ τὸν διόποι προπαγάνδην τότε. Τὰ πρώστα τὸν διαλόγον είνε τρία: 1) Ο Μπαρμπαρμάνης, 2) Νέοι χωρικοί και 3) διάλογος τοῦ χωριοῦ.

ΝΕΟΙ.—Καλῶς ἐκποτάσεσ ἀπὸ τὴν χώρα, Μπαρμπαρμάνη.
ΜΠΑΡ.—Καλῶς σᾶς ηδρα, παιδιά μον.
ΝΕΟΙ.—Τὶ καινούργια;
ΜΠΑΡ.—Τὶ καινούργια; Εἰς τὴν χώρα εἶχαμε φωτοχυσίες.
ΝΕΟΙ.—Γιά καλό;

ΜΠΑΡ.—Γιά καλό ή για κακό, δὲν ηξεύρω μήτε έγώ. Μού επιπέντε πώς ή βασιλισσού μάς ἔδωκε τὴν έλευθεροτυπία και γι' αὐτὸν μερικοί κάνανε χαρές.
ΝΕΟΙ.—Καὶ τὶ εἴνε τούτη ή έλευθεροτυπία;

ΜΠΑΡ.—Μὰ τὸ ναι, παιδιά μου, διόποι οὔτε ἔχω δὲν τὸ καλοξέω. «Ενα χωριστόν πολιού, τὸ παιδί τοῦ κοινωπάρου μου, διόποι σπουδάζει στὴ χώρα, μοῦ επει τὸν εἰλε πολὺ καλό πρόσημα γιά τὸν τόπο και μάλιστα γιά τὸ έξωρο και μοῦ επει τόσα. Μὰ ποιδε τὰ θυμάται.

ΝΕΟΙ.—Νά ρωτήσουμε τὸ δάσκαλο. Νάτονε πώρεται. Προσκονόμε, ἀφέντη.

ΔΑΣΚ.—Καλῶς τὰ κάνετε.

ΝΕΟΙ.—Δὲν μᾶς ὀρίζεις, ἀφέντη, τὶ εἴνε έλευθεροτυπία;

ΔΑΣΚ.—«Ἄχ! παλληκάρια, πρόσμα πολὺ καλό, ἀμποτε νά τὸ εἶχαμε.

ΝΕΟΙ.—«Ισια τώρα, ποὺ πεινοῦμε...

ΔΑΣΚ.—«Οχι, παιδιά μου, ή έλευθεροτυπία δὲν εἰνε φαγητὸν διὰ νὰ σᾶς χορτάση, ἀλλὰ εἰνε ἔνα πολύτιμον δικαίωμα, εἰνε μιὰ θεομοθεσία.

ΝΕΟΙ.—Μή, δάσκαλε, γι' ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, Έλληνικούρδες, πέτα μας ἔτοι πατερικά γιά νὰ τὰ καταλάβουμε.

ΔΑΣΚ.—Πολὺ καλά, καθίστετε λοιπόν, γιά νὰ σᾶς κάμω και σᾶς ἔνα μάθημα.

«Η συζήτηση ξεκαλούσθει μέσα σ' αὐτὴ τὴ στιχομηθία, διόποι ή φιαδρότητα, τὸ πνεύμα, ή σάτυρα κι' ή σοβαρότητα δινούν ένα σύνολο στην αραιότατο. Νά πῶς ξηγεῖ τὴν έλευθεροτυπία διάσωστας: «Τώρα όποι εἰνε ή έλευθεροτυπία, διόποι κομμένος μπορεῖ γάρ διδάξει τὸν ἀμαθῆ. Τυπώνει εἰς ένα φύλλο χαρτί, διόποι λέγεται ἐφ η μεριδανή διαστάση, τυπώνει εἰκενίο πον ηξεύδει και ἔτοι φωτίζεται δύσκολος και ξετραβάνεται...».

«Άλλο φυλλάδιο, ἐπίσης προπαγανδιστικό, βγῆκε τότε μὲ τὸν τίτλο: «Τὰ παιδιά του Μπαρμπαρμάνη ή Διάλογος εἰς τὴν ἀπλῆν γλώσσαν περὶ έφημερίδος—Κέρκυρα 1848». Αποδίδεται στὸν Β. Αριένη και μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ σὰν εἰσαγωγὴ στὴν ξηδοστὶ τῆς ΠΑΤΡΙΔΟΣ, τῆς πρώτης πολιτικῆς πρόσωπα και γενικῶς τὸ περιεχόμενο στέκεται κάπως φυλλότερο. Άλλα και στὸ φυλλάδιο αὐτὸν ἐπιχρεωτεῖται τὸ ίδιο σπιρτόζικο πνεύμα. Πρότει δὲ νὰ σημειωθῇ πως η έκδοση τοῦ ιδίου σπιρτόζικο πνεύματος ήταν σὲ πορτογάλικη σχέδιο κατάστασι. Ποτὲ προηγουμένως οι εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτισμόν των εὐγενεῖς κι' οι μορφωμένοι ήταν πατέρωνται δέν κατέβαναν ώς τὸ λαό. Πάντοτε ξητούσαν νὰ τὸ κρατοῦν στὴ σκοτεινότερη άμαθεια, καὶ μέχρι τότε τὸ είλαν καταρρώστει. Ωστε δὲ μόνος τρόπος γιά νά γίνουν γνωστά τὰ ενεργετήματα τῆς έλευθεροτυπίας στὴ λαϊκά στρώματα ήταν η άπλουστεισι τὴν ή φωτ

πρόγραμμα τῶν φιλελευθέρων τῆς Ἐπτανήσου. 'Αλλὰ τὸ πιὸ περιεργό καὶ σπάνιο περιοδικόν εἶντο ποὺ βγήκε τότε, ήταν τὸ δραγανό τῶν χροιῶν τῆς Κερκίνης μὲ τὸν τίτλο: «ΔΙΑΛΟΓΟΙ — ΓΕΩΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΡΑΤΗΣ». Καθὼς φάνεται, κυκλοφοροῦσε κάθε βδομάδες, δὲν δημοφέρεται δὲ σ' αὐτὸν μήτε συγχροφέας, μήτε χρόνος ἐκδόσεως, μήτε ἄλλη πουθενά χρονολογία μνημονεύεται. 'Αλλὰ τὰ περιεχόμενα δείχνουν πώς ἀρχισε νῦ τετώνεται εὐθὺς μετὰ τὴν ἔκδοσι τοῦ διατάγματος τῆς ἐλευθερουτίας, στὸ 1848, κι' εἰχεν δῆς πολιτικὸν πρόγραμμα τὴ διαφάντισι τοῦ ἀρχότη, τίνη παῦσι τῆς ἀγγλικῆς προστασίας καὶ τὴν ἐνέργεια ἐλευθέρων ἐκλογῶν, σύνφωνα μὲ τὸν νέον νόμο για τὴν ἐλεύθερην τῶν βασιλείων. 'Αλλ' ὅτι χαρακτηρίζει τὸ περιοδικό αὐτὸν, δὲν εἴνε τὸ ωζοποστικό τον πρόγραμμα, δοῦ η σατυρικὴ διάθεσις, μὲ τὴν ὅποια γραφτόν. Τόσο μάλιστα ξυνοφάντηκε στοὺς «Ἀγγλοὺς η ἔκδοσι τοῦ, διότε σχολιάστηκε στὴν Ἀγγλία πουκιλότερα καὶ πολὺ ποὺ ποιμένατο πετραφάστηκαν στ' ἀγγλικά. Ο πολύλογος τοῦ ἀρχῆς ἐμμετεῖται ὡς ἕξης:

Μόνος σκολός μου εἰν' δὲ ΔΑΟΣ καὶ πρόπει αὐτὸς νὰ μάθῃ ὅλα τὰ χρέη του νὰ ἐκπληρῷ, κακὸ γιὰ νὰ μὴν πάθῃ.
Καὶ κάθε τον δικιάωμας ὠσάντως νὰ γνωρίζῃ.
Υπομονὴ καὶ θέλη ἰδῆς πόσων καλῶν αἵτια
θέλει γενὴ εἰς τὰς Νήσους μας η ἐλευθερουτία!
Όταν ἀκοῦς πολιτικὴν στοχάσιον πλάνην, δόλους,
ἀπάτην, κύρια ψέματα, διαβέλους καὶ τριβέλους.

Πολλοί απὸ τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ περιοδικοῦ παταχθήκαν. 'Αλλοι ἐκυλόδορφοσταν στὰ κορυφά. 'Ο πέμπτος σατιρίζει τὸν Διονύσιο Σόλωμ καὶ τὶς συντηρητικὲς ἀρχές του. 'Ο δύδος ἀριθμὸς εἰνε ἀφιερωμένος στὴν ἐπίκαιρην τῆς Ἐπτανήσου, πονχάν συμμαχήσει γιὰ νὰ μοιράστωνται τὶς θέσεις καὶ τὸ ἀξιόματα. 'Ο ἀνάνηψις λιβελλογράφος μισεῖ γιὰ κάποιον Ἀγγλολογικατόν καὶ τὸν μισθό του:
'Εκατὸν ἔξηντα τάλλαρα τὸν κάθε μῆνα πάνει!
'Εκτὸς δὲ τούτων χάρεται ἀκόμη ὡς λειψόνειαν
καὶ κῆπον καὶ παλάτιον, χωδίς κανένα γοῦνι
καὶ σοῦ παραξοφαίνεται!... Τῶν Ἀγγλῶν οἱ
μισθοὶ πρόπει γὰ εἰνε τριδιπλοὶ — ἀγ̄ δχι τεργατοὶ!
Οἱ ἔνοι νάρχωνται σὲ μᾶς νὰ τρῶνε τὸ ψωμὸν μας. Κτλ.

ΦΑΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΤΑ

— Πᾶς; Δέργεις τὴ γυναῖκα σου;
— Βέβαια!...
— Μὰ αὐτὸν είνε βάρδαρο!
— Πιθανόν είνε δύμως χρησιμότατο γιὰ τὴν ησυχία μας! Εσύ δὲν σήκωσες ποτὲ χέρι στὴ δικὴ σου;
— Οζι, ποτέ!
— Θάναι, φάνεται, κανένας ἄγγελος.
— Α! Μπά!... Είνε πιὸ δυνατὴ ἀπὸ μένα... στὶς γροθίές!

— Γιὰ νὰ προοδεύσης σ' αὐτὸν τὸν κόσμο, φίλε μου, πρέπει νὰ φροντίζης νὰ ὑποχρεώνῃς δλους τοὺς γνωσίμους σου!
— Δῶσε μου λοιπὸν ἔνα σκαπτοστάρικο δανεικο!

— Ξεχεις τίποτα νὰ προσθέσης ποὺν σὲ φάω; φωτάει δὲ βασιλεὺς τῶν Κανιβάλων ἔναν λεραπόστολο αἰχμάλωτο του.
— Μάλιστα, ἀπαντάει αὐτός. 'Επιθυμῶ νὰ σου δημιουργῶ πάνω λόγο γιὰ τὰ... πλεονεκτήματα τῆς φυτοφαγίας!

— Ο συγγραφέας τοῦ — Δὲν ἔκουμήθηκα μὰ νύχτα ὡς ποὺ νὰ γράψω αὐτὸν τὸ δήγημα.

— Ο φίλος του. — Σὲ ἀπόξιμωσα δύμως ἔγω μὲ τὸ παραπάνω. Κοιμήθηκα ἔνα νημερονύκτιο μόλις ἀρχισα νὰ τὸ... διαβάζω!

— Σὲ ἄκουσα νὰ λέσε τὴ λέξει «βλάκα». Μήπως ἔννοοῦσες ἐμένα;
— Οχι, βρέθη ἀδερφέ. 'Εσύ δὲν ακούσεις τὸ παρεξηγεῖς. Ένας βλάκας μονάχα ὑπάρχει στὸν κόσμο;...

— Πῶς σου φαίνεται αὐτὸς ὁ ἥθοποιός; «Ολες η γυναικες τὸν θεωροῦν μεγάλο κωκιδό καὶ γλυκούν δταν πάτει.

— Οχι, δέλει. Μόνον ἔκεινες ποὺ... ἔχουν ώραια δόντια!

— Είνε ἀλήθεια, μπαμπά, πῶς τὸ χρῆμα εἰνε αἵτια παντὸς κακοῦ;

— Ναι, παδί μου, γ' αὐτὸν νὰ τὸ ἀρεπάξῃς ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἄλλων, δταν σου δίνεται εὐχαίρια!...

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΤΟΥ κ. ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ Ο ΠΕΤΕΙΝΟΣ ΚΙ' Η ΚΟΤΤΑ

Μιὰ φορά καὶ ἔναν καιρό, ήταν ἔνας γέρος ποὺ είχε ἔναν πετεινὸν καὶ μὰ γηρὰ ποὺ είχε μὰ κόττα, ποὺ γεννοῦσε κάθε μέρα καὶ ἔνα αὐγό;

— Σὲ παρακαλῶ, κυρά μου, μοῦ δίνεις ἔνα αὐγό;

— 'Αλλά ποὺ νὰ τοῦ δώσω αὐγό η γηρά του γέρου! Μιὰ μέρα τὸν πῆρε τὸ παράτονο, τὸν καιμένο τὸ γέρο, καὶ τῆς είλε:

— 'Αύτε, μοῦ σκυλόγραμμα, καὶ θὺ θὴριος ποὺ θὰ σου δώσω!

Γυρίζοντας ὑποτερα στὸ σπίτι του, είλε τοῦ πετεινὸν:

— Γιατί, καιμένει πετεινέ, δὲν γεννᾶς καὶ σὺ αὐγά; "Αν δὲν ἀρχίσεις νὰ μοῦ γεννᾶς αὐγά, νὰ τὸ ζέρης, κακομοίρη! Θὰ σὲ σφάξω, θὰ σὲ βράσω καὶ θὺ σὲ φάω!

— Ακούγοντας ὑποτερα στὸ βασιλῆ, πέτεινόν τα λόγια τοῦ γέρου, φοβήθηκε καὶ πέταξε. Πετώντας, πετώντας είδε τὸ περιβόλι τοῦ βασιλῆα καὶ ἔπεισε μέσα στὸ παθώμα του,

— Εργάζεαι οἱ ὑπηρέτες ποὺς νὰ τὸν πρωτοπάστη καὶ τὸν ἔφεραν τὸν κύριο πετεινό σου μπρὸς στὸ βασιλῆα. "Αμα τὸν είδε δὲ βασιλῆας, τὸν εοικτάθησε καὶ είλε στὸν ὑπηρέτης του:

— Νὰ τὸν βάλεται μέσα στὸ θησαυρὸν μου καὶ νὰ τοῦ δίνετε ταχτά καρθάρι νὰ τρώῃ καὶ νερό καθαρὸ νὰ πίνῃ.

Οἱ ὑπηρέτες τὸν ἔφεραν μέσα στὸ θησαυρὸν καὶ τοῦ διάβαλαν ἔνα ταγάρι ποὺ προσέβαλε τὸν τρόπον τοῦ πατέρα την ἡμέρα καὶ οὔτε νὰ λαβᾷ συχνά. Καὶ τὴ νύχτα, κρυφά γιὰ νὰ μὴν τὸν καταλάβῃ κανένας, κατάτινε φλουριά.

Κατάτινε, κατάτινε, διστόντας τὸ πρώτον ποτὸν πετεινὸν καὶ τὸν ὑπηρέτης του καὶ τὸν λέει:

— Γιατί δὲν ἐλάλησε σήμερα δὲ πετεινός;

Οι ὑπηρέτες, θύλακτας καὶ μῆ, τοῦ είπαν τὴν ἀλήθεια, ὅτι δηλαδή δὲ πετεινός είχεν τὸ πρώτον τοῦ.

Λιπήθηκε πολὺ δὲ βασιλῆας καὶ τοὺς τιμοδόκους στὸν στενοχωρούσε νόμιακα καὶ λαβότινον διότινον ποὺ προσέβαλε τὸν στενοχωρούσε νόμιακα καὶ δηλαδή δὲ γέρους.

Σκέφτηκε, σκέφτηκε καὶ στὸ τέλος σοφίστηκε δὲ τὸν ἔφερε νὰ κάμην ποὺ προσέβαλε τὸν στενοχωρούσε νόμιακα καὶ λαβότινον διότινον ποὺ προσέβαλε τὸν στενοχωρούσε νόμιακα.

— Αυτὸν δὲ πετεινόν εἶπεν έπανον σὲ μια κοπούλα:

— Αυτὸν δὲ πετεινόν εἶπεν έπανον σὲ μια κοπούλα:

— Κρέμασε πολὺ δὲ πετεινόν εἶπεν έπανον σὲ μια κοπούλα:

— Ο γέρος τὸν ἔφεραν καὶ ἀρχισε πάνω τὸν τιμάζη, καὶ δὲ πετεινός εἶγαζε ἀπὸ τὸ στόμα του ἔνα σωρὸ φλουριά. Κύνης τοῦ διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν καὶ οἱ ὑπηρέτες τοῦ διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η πετεινός διάβαλε τὸν πρώτον ποτὸν πετεινὸν τοῦ γέρους γέρους:

— Η π